

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3674

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *derde- en veiligelanders die bij bosjes Nederland in komen* (ingezonden 18 juli 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **Van der Burg** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 12 augustus 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3646.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Veiligheidsregio's zitten steeds minder te springen om Ter Apel te ontlasten»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het onaanvaardbaar is dat er tussen vluchtelingen veel derde- en veiligelanders zitten, die in ons land helemaal niets te zoeken hebben? Zo ja, wilt u de controle aan de poort sterk verbeteren, ondermeer door het invoeren van (tijdelijke) grenscontroles? Kunt u daar een gedetailleerd antwoord op geven?

Antwoord 2

Allereerst merk ik op dat er verwarring lijkt te ontstaan over de term «derdelanders». Een «derdelander» is in wezen iedereen die niet afkomstig is uit een EU-lidstaat. In het kader van het Oekraïnebeleid worden met deze term ook wel personen aangeduid die afkomstig zijn uit een ander land dan de EU of Oekraïne, maar die wel in Oekraïne hebben verbleven. De duiding die in het artikel wordt gegeven («mensen die voordat ze naar Nederland kwamen eerst in een ander Europees land zijn geweest») is weer een andere. Die omschrijving heeft eerder betrekking op Dublinclaimanten. De vraag of iemand hier «iets te zoeken» heeft, is bij uitstek de vraag die wordt beantwoord in de asielprocedure. De IND onderzoekt hier of de vreemdeling in het land van herkomst te vrezan heeft voor vervolging in de

¹ RTV Noord, 15 juli 2022, «Veiligheidsregio's zitten steeds minder te springen om Ter Apel te ontlasten», <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/940392/veiligheidsregios-zitten-steeds-minder-te-springen-om-ter-apel-te-ontlasten>

zin van het Vluchtelingenverdrag en of er een reëel risico is dat die persoon bij terugkeer wordt gefolterd of te maken krijgt met een onmenselijke behandeling. Dit is van toepassing op iedereen uit een derde land die een asielaanvraag indient, dus op alle zogeheten «derdelanders».

Ten aanzien van personen die afkomstig zijn uit een land, dat is aangemerkt als «veilig land van herkomst» («veiligelanders»), geldt daarbij dat op voorhand de aanname bestaat dat er geen sprake is van vervolging. De aanvraag wordt daarom behandeld in een versnelde procedure waarin deze waarschijnlijk wordt afgewezen. Van belang is wel dat de vreemdeling in de gelegenheid wordt gesteld om aan te voeren waarom het land in zijn individuele geval niet als veilig kan worden aangemerkt.

In de binnengrenszones worden door de KMar MTV-controles uitgevoerd om secundaire migratie en illegale grensoverschrijding tegen te gaan. Dersdelanders die niet legaal in Nederland verblijven en geen asiel aanvragen kunnen in bewaring worden gesteld en moeten terugkeren naar het land van vertrek dan wel het land van herkomst.

De herinvoering van de binnengrenscontroles is alleen mogelijk op grond van ernstige bedreiging van de openbare orde of de binnenlandse veiligheid (Schengengrenscodex). Op dit moment is er nog geen sprake dat de nationale veiligheid dan wel de openbare orde in Nederland in gevaar zijn. Daarnaast is de notie dat indien de vreemdeling kenbaar maakt een asielverzoek te willen indienen, dit verzoek moet worden opgepakt. Daar verandert de herinvoering van de binnengrenscontrole niets aan. Aan de hand van de EU-Dublincriteria dient dan te worden vastgesteld of Nederland het asielverzoek inhoudelijk moet behandelen of dat hij kan worden overgedragen aan een andere lidstaat (waarbij doorreisland geen criterium is om terug te sturen naar betreffende lidstaat).

Vraag 3

Kunt u de roep van de heer Bruls, de voorzitter van het Veiligheidsberaad, om naast een tweede ook te komen tot een derde en vierde aanmeldcentrum met kracht ontkrachten, daar aanmeldcentra een aanzuigende werking hebben? Kunt u daar een gedetailleerd antwoord op geven?

Antwoord 3

De situatie in het aanmeldcentrum in Ter Apel noodzaakt ons tot het realiseren van een tweede aanmeldcentrum. Over de voortgang daarvan heb ik u geïnformeerd in mijn brief van 6 juli jl.² Daarbij sluit ik niet uit dat er in de toekomst nog meer aanmeldcentra zullen komen, zoals ik heb aangegeven in de beantwoording van de vragen daarover in het commissiedebat van 30 juni jl.³ Ik deel uw mening niet dat aanmeldcentra een aanzuigende werking hebben op asielzoekers. Deze maken slechts dat hun aanvragen op een goede en efficiënte wijze behandeld kunnen worden.

Vraag 4

Waarom kampt de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), in een door de politiek veroorzaakt asielprobleem, met honderden vacatures die niet ingevuld kunnen worden?

Antwoord 4

De IND heeft net zoals andere organisaties en bedrijven momenteel te maken met een zeer krappe arbeidsmarkt die maakt dat het invullen van vacatures een uitdaging is. Alleen al in het eerste half jaar van 2022 zocht de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) al ruim 500 nieuwe medewerkers. Het gaat om de invulling van ruim 170 verschillende functies, variërend van hoor- en beslismedewerkers voor asielaanvragen, ICT-professionals, procesvertegenwoordigers, medewerkers in de postkamer, communicatieadviseurs en loketmedewerkers. Zoals de IND zelf in een persbericht op 16 juni jl. naar buiten heeft gebracht, zijn in het eerste half jaar van 2022 ongeveer 300 nieuwe medewerkers aangenomen bij de IND en stonden op dat moment nog eens 80 nieuwe medewerkers op het punt de sollicitatieprocedure af te ronden. Een groot deel is inmiddels in opleiding om zo snel mogelijk aan de

² Kamerstuk 19 637, nr. 2940

³ Kamerstuk 19 637, nr. 2915

slag te kunnen. Omdat het werk van de IND grote zorgvuldigheid vereist, en dit een bepaald kennisniveau van medewerkers verlangt, duren sommige opleidingen een jaar.

Vraag 5

Wat is uw plan om dat personeelstekort bij de IND als de wiedereenga op te lossen, teneinde het uitzetten van vele derde- en veiligelanders tot corebusiness van de IND te maken?

Antwoord 5

De kerntaak van de IND is dat men beslist op aanvragen om een verblijfsvergunning (zowel asiel als regulier) en op verzoeken op naturalisatie. Dat doet de IND conform het geldende beleid en de hiervoor geldende juridische kaders. De Dienst Terugkeer en Vertrek is uiteindelijk verantwoordelijk voor het daadwerkelijk vertrek van vreemdelingen die geen recht hebben op verblijf in Nederland.

Zoals ik uw Kamer reeds bij brief van 1 juli heb meegedeeld is er door de IND de afgelopen jaren fors geïnvesteerd om de benodigde capaciteit voor het afhandelen van (asiel)aanvragen te vergroten. Dat is – zeker gezien de krapte op de huidige arbeidsmarkt en de specifieke kenmerken die gevraagd worden van potentiële medewerkers – een flinke uitdaging. De beschikbare personele capaciteit binnen de IND is, ondanks de aanhoudende intensivering van de werving en opleiding van nieuw personeel in een krappe arbeidsmarkt, onvoldoende om de benodigde productiecapaciteit voor 2022 substantieel te vergroten. Er zijn limieten aan het aantal medewerkers dat in een jaar aangetrokken en opgeleid kan worden (zie hiervoor ook het antwoord op vraag⁴).

Vraag 6

Beseft u dat u falende asielbeleid de sociale cohesie en de leefbaarheid in Nederland sterk onder druk zet? Kunt u daar een gedetailleerd antwoord op geven?

Antwoord 6

Ik realiseer me terdege dat het belangrijk is dat het migratiebeleid kan rekenen op draagvlak in de maatschappij. Het kabinet zet daarom in op het wegwerken van de achterstanden in de asielprocedure en het tegengaan van overlast door asielzoekers en andere vreemdelingen.

Daarbij is niet alleen het inhoudelijke beleid zelf, maar ook een goede uitvoering van dat beleid van belang. Na de coronapandemie, de overkomst van evacués uit Afghanistan en de aankomst van tienduizenden ontheemden uit Oekraïne staat het kabinet daarbij voor grote uitdagingen. Over de aanpak daarvan heb ik uw Kamer meermaals geïnformeerd en zal ik uw Kamer de komende tijd blijven informeren als daar aanleiding toe is.

⁴ RTV Noord, 15 juli 2022, «Veiligheidsregio's zitten steeds minder te springen om Ter Apel te ontlasten», <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/940392/veiligheidsregios-zitten-steeds-minder-te-springen-om-ter-apel-te-ontlasten>